

RHONDDA CYNON TAF

IS-BWYLLGOR CABINET YR EISTEDDFOD CYNGOR RHONDDA CYNON TAF

Cofnodion cyfarfod Is-Bwyllgor Cabinet yr Eisteddfod a gynhaliwyd ar-lein ddydd Llun 11 Mawrth 2024 am 9am.

Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol – Is-Bwyllgor Cabinet yr Eisteddfod Aelodau oedd yn bresennol:-

Y Cynghorydd R Lewis (Cadeirydd) Y Cynghorydd M Webber
Y Cynghorydd B Harris Y Cynghorydd A Crimmings
Y Cynghorydd A Morgan Y Cynghorydd M Norris

Swyddogion oedd yn bresennol

Ms L Davies, Cyfarwyddwr Iechyd a Diogelwch y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymuned
Mr C Hanagan, Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democraataidd a Chyfathrebu
Mr S Thomas, Swyddog Prosiect yr Eisteddfod
Ms N Lewis, Pennaeth Gwasanaethau Cymuned a'r Gymraeg
Mr S Treeby, Uwch Gydlynnydd Achlysuron
Mr K Nicholls, Pennaeth Hamdden, Chwaraeon a Pharciau

Erail oedd yn bresennol:-

Ms B Moses, Prif Weithredwr Eisteddfod Genedlaethol Cymru.

1 DATGAN BUDDIANT

Yn unol â'r Cod Ymddygiad, doedd dim datganiadau o fuddiant ynglŷn â'r agenda.

2 Y NEWYDDION DIWEDDARAF AR EISTEDDFOD GENEDLAETHOL RHONDDA CYNON TAF 2024 – YMGYSYLLTU Â'R GYMUNED

Rhoddodd Pennaeth Gwasanaethau Cymuned a'r Gymraeg y newyddion diweddaraf i'r Aelodau am waith Ymgysylltu a'r Gymuned swyddogion y Cyngor ar y cyd â swyddogion yr Eisteddfod Genedlaethol i baratoi ar gyfer Eisteddfod 2024 yn Rhondda Cynon Taf.

Cafodd yr Aelodau wybod am y cynnydd sylweddol hyd yn hyn gyda'r gwaith paratoi am yr Eisteddfod wedi'i wneud gyda phrosiect ymgysylltu â'r gymuned Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol. Roedd y prosiect yn parhau i gael ei gynnal yn llwyddiannus, gan ddarparu cyfleoedd i ymgysylltu â nifer fach o grwpiau penodol i rannu gwybodaeth a threialu dull newydd o ymgysylltu â'r Eisteddfod Genedlaethol yn Rhondda Cynon Taf.

Soniwyd bod dau Bwyllgor wedi'u sefydlu i fod yn sbardun sy'n dod â phobl o bob rhan o'r sir ynghyd – grŵp ymroddedig o wirfoddolwyr sy'n gweithio'n agos gyda charfan yr Eisteddfod, cymunedau lleol a'r Cyngor i drefnu achlysuron i godi ymwybyddiaeth a chodi arian. Darparwyd manylion y Pwyllgorau codi arian i'r Aelodau hefyd.

Aeth y Pennaeth Gwasanaethau Cymuned a'r Gymraeg ymlaen i sôn am y gwaith Ymgysylltu â'r Gymuned a'r achlysuron sydd wedi'u cynnal hyd yn hyn. Pwysleisiodd y Swyddog hefyd y negeseuon allweddol bod angen i'r Eisteddfod Genedlaethol fod yn gynhwysol i bawb yn Rhondda Cynon Taf, a phwysigrwydd sicrhau bod pobl yn deall bod rhywbeth at ddant pawb yn yr Eisteddfod Genedlaethol ac nad yw ar gyfer pobl sy'n siarad Cymraeg yn unig.

Dywedwyd wrth y Pwyllgor fod Swyddogion y Cyngor, mewn partneriaeth â Swyddogion yr Eisteddfod, wedi datblygu strategaeth ysgolion sy'n amlygu cyfleoedd i ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg ymgysylltu â pharatoadau'r Eisteddfod. Mae'r strategaeth yn parhau i gael ei datblygu wrth i gyfleoedd newydd ddod i'r amlwg a fydd yn eu tro yn cael eu rhannu gyda phob ysgol gynradd ac uwchradd.

Dywedodd y Swyddog wrth yr Aelodau fod Swyddogion y Cyngor, sy'n gweithio gyda phartneriaid allweddol megis y Fenter Iaith, Helo Blod (Llywodraeth Cymru) ac Ardal Gwella Busnes canol y dref, wedi dechrau ar y gwaith o ddatblygu pecyn cymorth busnes. Yn rhan o'r pecyn cymorth bydd rhagor o wybodaeth am yr Eisteddfod, adnoddau gan Helo Blod a phamffled i helpu busnesau lleol a defnyddwyr y dref i wella'u sgiliau sgwrsio Cymraeg.

Cadarnhawyd bod yr Eisteddfod Genedlaethol yn fudiad elusennol a bod ei model ariannu yn gofyn bod cyfraniad at gostau gweithredu'r ŵyl yn cael ei godi gan weithgareddau codi arian cymunedol yn ardal yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ŵyl. Clywodd yr aelodau fod llawer o ymdrech eisoes yn cael ei wneud gan yr Eisteddfod Genedlaethol, cymunedau lleol gyda chefnogaeth Aelodau lleol, a grwpiau gwirfoddol i godi arian ledled y Fwrdeistref Sirol.

Daeth y Swyddog â'i hadroddiad i ben trwy roi sylwadau ar amcanion yr Eisteddfod Genedlaethol o ran gwaddol i Rondda Cynon Taf, gan ganolbwyntio ar agweddau megis hyrwyddo'r Gymraeg a chynnydd yn yr iaith, a chynnydd yn y diddordeb mewn treftadaeth a diwylliant lleol.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog am yr adroddiad, ac am y gwaith a'r ymdrechion sydd wedi'u gwneud hyd yn hyn o ran ymgysylltu â'r gymuned, gyda chymunedau lleol yn magu ymdeimlad o berchen ar yr achlysur. Soniodd y Cadeirydd am y cyfleoedd i bawb yn yr achlysur cenedlaethol yma, gan sôn am y cyfleoedd i fusnesau, ysgolion, pobl ifainc a thrigolion ledled y Fwrdeistref Sirol a'r angen i sicrhau bod yr achlysur mor gynhwysol â phosibl i bawb. Cyfeiriodd y Cadeirydd hefyd at bwysigrwydd y gwaddol, a soniodd am yr awydd i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn y Fwrdeistref Sirol.

PENDERFYNWYD:

- i. Nodi cynnwys yr adroddiad.

3 ADRODDIAD CYCHWYNNOL AR SEILWAITH A CHYNLLUNIO GOFODOL EISTEDDFOD GENEDLAETHOL CYMRU 2024

Rhoddodd y Pennaeth Chwaraeon, Hamdden a Pharciau yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau mewn perthynas â seilwaith a chynllunio gofodol ar gyfer Eisteddfod Genedlaethol Cymru 2024 yn Rhondda Cynon Taf.

Dywedwyd wrth yr aelodau fod dau grŵp ffrwd waith sy'n cynnwys swyddogion a phartneriaid RhCT wedi'u sefydlu o dan gyfarwyddyd Bwrdd Goruchwylio Uwch

Arweinwyr y Cyngor i weithio'n uniongyrchol gyda'r Eisteddfod Genedlaethol i gyflenwi agweddau seilwaith ac ymgysylltu â'r gymuned yr Eisteddfod sydd i'w chynnal ym Mharc Coffa Ynysangharad o 3 Awst 2024.

Rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor fod y Grŵp Seilwaith yn cwrdd bob mis i drafod:

- Seilwaith Priffyrdd/Traffig
- Trafnidiaeth
- Meysydd Parcio/Parcio a Theithio
- Lletygarwch
- Gwersylla a Thwristiaeth
- Trwyddedu
- Cyswllt Canol y Dref.

Rhoddodd y Swyddog ragor o fanylion i'r Aelodau mewn perthynas â phob un o'r agweddau uchod, gan ddarparu datganiadau ar y sefyllfa ar hyn o bryd.

Roedd gwybodaeth o'r fath yn cynnwys lleoliad prif Safle'r Eisteddfod (Parc Coffa Ynysangharad), Maes B (Gŵyl Ieuenctid Ymylol yr Eisteddfod Genedlaethol – Caeau Ysgol Uwchradd Pontypridd) a safleoedd parcio a theithio allweddol, megis safle Ysgol Uwchradd y Ddraenen Wen. Er gwybodaeth i'r Pwyllgor, tynnwyd sylw hefyd yn y cyfarfod at leoliadau eraill heblaw rhai'r Cyngor sy'n destun cytundebau preifat ar wahân rhwng yr Eisteddfod Genedlaethol a'r trydydd parti perthnasol, gan gynnwys:

- Tir Preifat oddi ar Heol Berw (Maes Carafanau a Gwersylla)
- Y Miwni (Lleoliad Perfformio a Chystadlu)
- YMa (Lleoliad Perfformio ac Ymarfer)
- Safleoedd Prifysgol De Cymru yng Nglyn-taf a Threfforest (Parcio i Fasnachwyr a Staff, Parcio a Theithio a Llety)

Oherwydd lleoliad yr achlysur, a'r cysylltiadau trafndiaeth gyhoeddus da sydd ar gael, bydd Eisteddfod RhCT felly'n hyrwyddo teithio'n wyrddach i ymwelwyr. Bydd nifer o fentrau i hybu defnyddio'r rhwydwaith trenau, a bydd cyfleusterau parcio a theithio ehangach ar gael.

Cyfeiriwyd at Gynllun Gofodol Pontypridd a rhoddodd y Swyddog fanylion am ryddhau rhannau o'r Parc fesul cam yn y cyfnod cyn yr achlysur er mwyn tarfu cyn lleied â phosibl ar ddefnyddwyr gwasanaeth.

Cadarnhawyd y byddai'r trefniadau a roddwyd ar waith ar gyfer yr Eisteddfod Genedlaethol yn destun craffu pellach a chymeradwyaeth maes o law gan y Grŵp Cynghori ar Ddiogelwch Achlysuron (ESAG).

Siaradodd Arweinydd y Cyngor am yr aflonyddwch lleol a fyddai'n cael ei achosi gan yr achlysur. Fodd bynnag, soniodd am y manteision tymor hwy a fyddai hefyd yn cael eu gweld trwy gynnal yr achlysur cenedlaethol yma, gan roi sylwadau ar yr effaith hanesyddol ac economaidd gadarnhaol ar gyfer y Fwrdeistref Sirol gyfan. Cyfeiriodd yr Arweinydd at yr ymgysylltu cadarnhaol â masnachwyr yng Nghanol y Dref a'r ardaloedd cyfagos, er iddo nodi'r effaith ar draffig. Dywedodd yr Arweinydd ei bod yn bwysig pwysleisio'r defnydd o drafndiaeth gyhoeddus i gael mynediad i'r achlysur, er iddo sôn am y gwaith parhaus o ran y priffyrdd a rheoli traffig.

Ailadroddodd y Dirprwy Arweinydd yr effaith gadarnhaol y byddai'r achlysur yn ei

chael ar y Fwrdeistref Sirol, er iddi gyfeirio at ei siom dros y sylwadau negyddol a dderbyniwyd gan rai. Cadarnhaodd y Dirprwy Arweinydd unwaith eto y byddai ffocws ar darfu cyn lleied â phosibl ar ddefnyddwyr gwasanaethau a thrigolion yn y cyfnod cyn yr achlysur.

Diolchodd y Cyfarwyddwr Iechyd a Diogelwch y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymuned a Swyddog Prosiect yr Eisteddfod i'r Aelodau am y sylwadau cadarnhaol, a siaradon nhw am y trafodaethau hir a'r gwaith sydd wedi'i wneud hyd yn hyn i gyflawni'r sefyllfa bresennol mewn partneriaeth â'r Eisteddfod. Soniodd y Swyddog am yr heriau a wynebwyd a sut yr oedd y rhain wedi'u goresgyn, gan nad oedd hwn yn leoliad nodweddiadol i gynnal Eisteddfod. Cadarnhaodd y Swyddog y byddai'r Pwyllgor yn derbyn negeseuon rheolaidd gyda'r wybodaeth ddiweddaraf o ran datblygiadau o hyn ymlaen.

Soniodd Prif Weithredwr yr Eisteddfod Genedlaethol am bwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth a'r rhan sydd gan bawb i'w chwarae yn llwyddiant yr Eisteddfod. Diolchodd y Swyddog am y gefnogaeth barhaus a ddarparwyd gan y Cyngor, gan ategu'r angen i'r Eisteddfod fod yn gynaliadwy a chynhwysol.

Diolchodd y Cadeirydd i bawb am y gwaith sydd wedi'i wneud a'r cyfleoedd cyffrous sydd o'n blaenau, gan roi sylwadau ar y cyfle i ddangos i Awdurdodau Lleol eraill sut y mae modd i leoliad yn nghanol tref gynnal achlysur cenedlaethol o'r fath.

Ar ôl trafod, **PENDERFYNWYD:**

- i. Nodi cynnwys yr adroddiad.
- ii. Cymeradwyo defnyddio tir yn y Cynllun Seilwaith sy'n eiddo i'r Cyngor (neu a reolir gan y Cyngor) at ddibenion yr Eisteddfod Genedlaethol a dirprwyo awdurdod i'r Cyfarwyddwr Iechyd a Diogelwch y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymuned a Chyfarwyddwr Eiddo'r Cyngor i sicrhau bod cytundebau priodol yn eu lle.

(Sylwch: Oherwydd yr angen i fwrw ymlaen â'r gwaith o gynnal Eisteddfod Genedlaethol Cymru, gan gynnwys cadarnhau seilwaith a chynllunio gofodol i sicrhau bod cytundebau priodol yn eu lle, cadarnhaodd Cyfarwyddwr Gwasanaeth y Gwasanaethau Democraidd a Chyfathrebu y byddai'r penderfyniad yn cael ei eithrio rhag cael ei alw i mewn, ar amod cymeradwyaeth y Llywydd.)

Daeth y cyfarfod i ben am 9.32am

**Y Cynghorydd R Lewis
Cadeirydd.**